

1. Зеленська Л. До історії становлення та розвитку музичної періодики Одеси (XIX — початок XX століття) / Лариса Зеленська // Вісник Книжкової палати. — 2005. — № 1. — С. 36—38.
2. Есманская Ж. Колонка редактора / Женья Есманская // DJam. — 2006. — № 1. — С. 3.
3. О журнале [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://djam.ua/about>.
4. Только для своих // DJam. — 2009. — № 21. — С. 28—35.
5. Что почем? // DJam. — 2007. — № 12. — С. 28—35.

Іван Лучук

МІСТИФІКАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА
МИСТЕЦТВА ПОЕТИЧНОГО НАЗАРА ГОНЧАРА
(За публікаціями рубрики «Парнасленд»
львівської газети «Ратуша»)

У статті розглянуто елементи містифікації у загальному комплексі мистецтва поетичного Назара Гончара. Особливу увагу звернуто на ті твори, які він писав під численними псевдонімами і публікував у рубриці «Парнасленд» львівської газети «Ратуша» на початку 90-х рр. XX ст.

Ключові слова: поезія, мистецтво поетичне, містифікація, Назар Гончар, «Парнасленд».

В статье рассмотрено элементы мистификации в общем комплексе поэтического искусства Назара Гончара. Особое внимание обращено на те произведения, которые он писал под многочисленными псевдонимами и публиковал в рубрике «Парнасленд» львовской газеты «Ратуша» в начале 90-х гг. XX в.

Ключевые слова: поэзия, поэтическое искусство, мистификация, Назар Гончар, «Парнасленд».

In the article the elements of mystification in general complex of poetic art of Nazar Honchar were considered. Particular attention was paid to those works which he wrote under numerous pseudonyms and published under the heading «Parnasland» Lviv newspaper «Ratusha» in the early 90th of 20th cent.

Key words: poetry, poetic art, mystification, Nazar Honchar, «Parnasland».

Поезієзнавство є галуззю літературознавства, яка займається поезією та всіма можливими суміжними матеріями. Поезієзнавство є нау-

кою й заодно літературою про поезію. Для поезієзнавства надзвичайно важливим є вивчення, дослідження, висвітлення питань мистецтва поетичного. «Секрети поетичної творчості» (за визначенням Івана Франка) є наріжними в цьому сенсі. Цікаво — і як виникає поезія, і як вона виражається в окремих творах, і як вона прямує до сприймача. Федеріко Гарсія Лорка, посилаючись на власний досвід, відзначав: коли поет збирається писати вірш, то здається, що він вирушає на полювання у найвіддаленіші ліси; «він мусить мати карту тих місць і лишатися незворушним перед лицем тисяч правдивих і хибних красот, які трапляються йому в дорозі»; «він, як Улісс при зустрічі з сиренами, повинен заткнути собі вуха і влучати стрілами в живі, а не фальшиві метафори»; він повинен йти з чистим серцем і спокійною душею, щоб не піддатися спокусі, а «встоявши перед примарами, він тихо підстерігатиме живу, справжню плоть образу, співзвучну планові вірша, який мерехтить перед ним» [5, с. 63—64]. Поезія творить свою реальність, а мистецтво поетичне є механізмом цього творення.

Мистецтво поетичне може стосуватися і поезії загалом, і окремого автора. Коли поглянемо на мистецтво поетичне Назара Гончара, то зможемо визначити низку його характерних рис. Це — гра словом, лінгвістичність, перформативність, гіпертрофовано ретельне ставлення до мови, семантична різношаровість (від інфантилізму до богоборства), іронія, багатогранність ліричного героя тощо. Його творчість посідає особливе місце в дискурсі української лірики найновішого часу. Поет звертав пильну увагу на означування сутності поезії, розкодування секретів віршотворення, керувався оригінальними підходами до компонування власних поетичних творів і збірок. За великим рахунком, поезія Н. Гончара є ледь не суцільною літературною грою. Мартін Гайдеггер у статті «Гельдерлін та сутність поезії» писав: «Поезія нагадує гру, проте нею не є. Гра об'єднує людей, але у ній кожен забуває про себе. Натомість у поезії людина зосереджується на самих основах власного існування. При цьому вона досягає спокою; але не спокою бездумної бездіяльності, а такого, що не знає меж; такого, у котрому й далі живуть усі сили й зв'язки» [4, с. 356]. Поезія ж Н. Гончара не лише нагадує гру, а таки є найсерйознішою грою. Поет, зокрема, міг обходитись у поезії і без слів — варто згадати хоча б його поетичні виступи без жодного вимовленого слова [15, с. 23—24]. Богдан Лепкий, звертаючись до своєї пісні, тобто до поезії, писав: *«Я чую, я знаю, / Що первісну твою красу / Тоді, як тебе убираю / В слова, — в домовину кладу»* [11,

с. 37]. Таку моторошну візію авторового призначення варто сприймати як хвилеву, настроєву. Адже та первісна краса поезії живе в поетичному світі якраз завдяки ословленню. Можна пригадати думку Леона Феліпе, що коли вірші розкласти на слова, відкинути ритм, розмір, рими й думки, а тоді все ж залишиться щось, то це й буде поезія [15, с. 24]. Хоча вірш і розкладений на слова, все ж ті слова залишаються. Існують погляди, що поезія може обходитися і без слів, і без звучання. Пригадаймо хоча б вірш Лесі Українки «Lied ohne Klang (Пісня без звуку (нім.). — І. Л.)». Поетичне мовчання Н. Гончара розкладено на хоча деколи й невимовлені, але таки слова.

Для мистецтва поетичного Н. Гончара є властивими й елементи містифікації. Містифікація є перш за все зумисним уведенням в оману. І теж є певною літературною грою. Чимало є в поета рівнів містифікації: від створення зовнішнього іміджу — до найглибинніших словесних маскувань. Проте тут ми зосередимо увагу на його псевдонімах. Псевдонім є близьким за значенням до містифікації. І ці псевдонімні містифікації були відображені на сторінках періодики, зокрема на шпальтах львівської газети «Ратуша». Однак спершу варто подати основні відомості про поета-містифікатора.

Назар Гончар народився 20 квітня 1964 р. у Львові. Закінчив Львівську середню школу № 63 (1981 р.) та українське відділення філологічного факультету Львівського університету ім. І. Франка (1986 р.). Після університету декілька років працював методистом літературного краєзнавства на Львівській станції юних туристів. Згодом працював актором у Львівському театрі ім. Леся Курбаса. Він був поетом, есеїстом, перекладачем, перформером, ще багато ким. Вигадав назву «ЛУГОСАД», зафіксував її на письмі 19 січня 1984 р., став співзасновником однойменної групи (Іван ЛУчук — Назар ГОНЧАР — Роман САДловський). Був безпосередньо й присутньо причетний до Асоціації українських письменників, об'єднань паліндромістів «Геракліт (Голінні ентузіасти рака літерального)» і «ПУП (Планетарна Управа Паліндромії)». Заснував поетичний «Театр ледачої істоти» (1991) та студію перформенсу «Perhaps» (2004). Був організатором міжнародного літературного фестивалю «Inscriptis» у Львові (2003—2005 рр.), учасником численних літературних акцій на батьківщині й за кордоном. Він — автор поетичних збірок: «Усміхнений Елегіон» (1986), «Закон всевітнього мерехтіння» (1996, 2007), «Книжечка Назара Гончара Михайловича» (2000), «граНЬ заонач» (2001), «ПРОменеВІСТЬ» (2004),

«Не здуру гуру дзен» (2008). Її збірки вийшли в перекладі польською («Gdybunt», 2007) та німецькою («Lies dich», 2008) мовами. Видав книжечки для дітей: «Казка-показка про Байду-Немову» (1993), «Суперравлик» (2008), «Рубане-пиляне знов розквітле» (2009). Помер 21 травня 2009 р. в Ужгороді.

До того, як уперше з'явилася друком добірка віршів, підписана псевдонімом, Н. Гончар мав лише сім публікацій. *Лише* або *аж* — залежно, як дивитися. Це дві публікації, по одному віршу, в одній офіційній та одній андеграундній газетах; до слова, в першій — у частково, а в другій — у цілком лугосадівському антуражі. Вірш «я — мерехчу...» було надруковано в газеті «Ленінська молодь» (1988. — 26 трав.), у колективній добірці з цілим комплектом учасників якогось молодіжного поетичного фестивалю, що напередодні пройшов у Львові (там були присутні і двоє інших лугосадівців, але в публікації їх подано всіх окремо). Вірш «анфас вампір...» надруковано паралельно з моїм віршем «в лице упир...» (це своєрідний поетичний діалог, а вірш Р. Садловського «Фіолетова ніч — аж за межі відгадок...» подано безвідносно до нього) у першому (і єдиному) випуску газети (титально йменованої «Незалежна літературна страва») «Зупа» (1990. — § 1. — Квіт.). Дві добірки були в лугосадівських журнальних публікаціях. Перша, до якої входили вірші Н. Гончара «очі болять дивитися...» і «На заріз», була в журналі «Прапор» (1990. — № 7. — Лип.), а друга, до якої входили вірші Н. Гончара «одна моя знайома...», «якби я вмів дихати...», «я осовів...», — у журналі «Україна» (1991. — № 12. — Черв.). Три розлогіші окремі добірки Н. Гончара надруковано в альманахах. Вірші «пірнаю...», «Трирічний Михасько...», «За бюрко сів...», «Ой у полі голову...», «Символізми...», «а рима...» були опубліковані у «Вітрилах» за 1988 р. [3, с. 14—15]. Добірка віршів п. н. «Автопортрет у пательні» («я мерехчу...», «коли в віршову гальбу...», «якби я вмів дихати...», «Коли», «я — називний відмінок...», «дієзи — бемолі — бекар...», «я хотів би бути круглим мов яйце...», «серед зими я вибрався в мандрівку...», «тротуаром фраєр...», «моя платформа — крихітна крижина...», «розвійте за вітром мій попіл...», «одна моя знайома телефонна будка...», «Телефонна серенада», «‘чулення: розз-о-зне-роз’...», «Божевільні вірші чи?», «Го-о-ол», «поезіє облуднице-повіє...», «Апологія Байдужості») була надрукована у розтиражованому в 12 примірниках машинопису збірнику «Літературний ярмарок», що мав підназву «Альманах молодіжного об'єднання при Київській організації СПУ (на пра-

вах рукопису)» (його фактичним, не зазначеним на титулі, упорядником був Микола Рябчук) (1989. — № 2. — С. 35—44). Добірка п. н. «Є кінь крилатий», опублікована в альманасі «Високий Замок: Творчість молодих», містила вірші для дітей (за винятком першого й останнього): «Не проповідь — сповідь», «Слово — не горобець?..», «—Вуйцю, хто такий Пегас?..», «Колискова», «Все моє...», «І моє законне слово...» [2, с. 18—20].

Тепер погляньмо на публікації Н. Гончара під псевдонімами у львівській газеті «Рагуша», в рубриці «Парнасленд». Первістком була публікація під псевдонімом *Назар-Назар Багнет-Багнера* віршів «Знебагнеться», «O'Connog (сонлібр)», «Look alive» (1991. — 17—18 квіт.). Вірш «Знебагнеться» передруковувався під псевдонімом в андеграундному журналі «Кремнюк» (1992—1993. — № —5 <мінус п'ять>. — С. 9) і під власним іменем в журналі «Кур'єр Кривбасу» (2005. — № 191. — Жовт. — С. 134). Вірш «O'Connog (сонлібр)» опубліковано у факсимільному виконанні в журналі «Кремнюк» (1992—1993. — № —5 <мінус п'ять>. — С. 7) і в збірці Н. Гончара (зрозуміло, під власним іменем) «ПРОменеВІСТЬ» (Київ, 2004) [6, с. 32]. (Далі при посиланні на цю збірку буде зазначатися: *передруковано у збірці*, тобто у збірці «ПРОменеВІСТЬ», бо лише три вірші, які первісно друкувалися під псевдонімом, потрапили до іншої збірки Гончара — «Закон всесвітнього мерехтіння», що ввійшла до обох видань спільної лугосадівської книжки, про що буде зазначено окремо.) Вірш «Look alive» (англійською мовою — це ще одна риса мистецтва поетичного Назара Гончара: багатомовність його поезії) друкувався лише раз у цій добірці.

Зараз мова піде про сім вересневих добірок 1991 р. (кожна — під іншим псевдонімом). Це своєрідний цикл, псевдонімне сузір'я Гончара. Усі добірки супроводжувалися моїми ремарками (назви яких були заодно й назвами цілих добірок), а деякі — й Гончаревими.

Перша із семи — добірка «Пегас під Музою» (без підпису): «Не мав наш поет за інерцією Назар-Назар Багнет-Багнера клопоту та й пошукав собі нової розваги, а заодно й свіженького джерельця наживки (а ще може й слави). Буде така забава, коли пару коб'ятчих (перепрошуємо тих, кому се слово не до вподоби) штукоч надихнуть (ох) нашого і ще раз нашого поета-по... (Назара-На...). Така okazія вже траплялась і трапилась. Якось Н.-Н. Б.-Б. не так щоби, але таки переживав тодішню тривалу неписьменність, а ще мав певні... (ну та се, впрочім, довга історія). А вийшло от що» (1991. — 2—3 верес.).

Далі йшли три фрагменти з віршів Лесі Українки, а потім — вірш під псевдонімом *Назар-Назар Багнет-Багнера* «З Українки»: *«рвуться промені сліз / мерехтливий мій зір / на травинку оберся / на кладовище зір / впаде втомлений лист / мого серця»*. Вірш «З Українки» передруковано у збірці [6, с. 92].

Друга із семи — добірка «Цікаве відкриття» (за підписом І. Л.): «Існує багато різних трактувань поетичного перекладу — то він поцілунок через хустинку, то троянда під склом, то ще якась біда. Але все одно завжди приємно, коли якесь гарне і талановите світове ім'я стає набутком рідної літератури. Жак Страшне — явище безумовно талановите й ще зовсім у нас невідоме, і тому з величезним задоволенням презентуємо Вп. Читачам його поезії у віртуозних інтерпретаціях Назара-Назара Багнета-Багнера» (1991. — 4—5 верес.). Тут псевдонім Н. Гончара Назар-Назар Багнет-Багнера прибирає маску перекладача віршів Жака Страшне-го. Отже, далі — вірші під псевдонімом *Жак Страшне*. *** *«світ заблудився / ви чуєте люди / світ заблудився / де вихід куди / світ заблудився / білим світом нудить / можна не витримати»*. «Ймовірно»: *«час — не лікар — / сам каліка / й кат — ятр' / виразка моя / розпростерта / на всі об'єми / всесвіту / вустами стерпими / відчайдушно: / — чуй — / ТЕПЛОПРОВІДНІСТЬ»*. *** *«як ми живем'о / ну який я поет / як ти / невідгойна смаго / щастя здольне / ніяковіючи всякну / гу / би / нуоа / япоезіяти»*. Тут поет роздумує над визначенням «поет». Ернст Роберт Курціус у цьому ж дискурсі розмірковував, зазираючи в античність: «Поет у Гомера — «божественний співець»; у римлян він називався *vates*, «провісник». Але все прощтво прив'язано до ритмічної мови. Тому й поета могли називати *vates*. Замість «творити» римлянин казав «співати»...» [10, с. 167]. Гончар провіщає первісними поетичними звуками. *** *«поезіє / облуднище-повіє / дурисвітко / месіє-анеміє — / та що там говори'ти»*. Осмислення поезії проходить через награну негацію, нищівну критику, але таки знаємо, що це лише деякі його (осмислення) нюанси. Поезія десь поруч, у полі досяжності зору. Приблизно про це ж Ф. Гарсія Лорка писав: «Поезія — це щось таке, що бродить вулицями. Вона рухається, проходить повз нас. Кожна річ має свою таємницю, а поезія — це таємниця всіх речей» [5, с. 169]. Цветан Тодоров в есе «Поезія без віршів» зазначав: «...єдиної поезії немає, а існують і існуватимуть різні поняття поезії, які змінюються не тільки залежно від епохи чи країни, а й залежно від того чи іншого тексту...» [18, с. 72]. У цьому

останньому тексті під подвійною маскою виражене й ословлене одне з можливих понять поезії. Вірш «світ заблудився...» передруковано у збірці [6, с. 13]. Вірш «Ймовірно» (але без назви, номінований за першим рядком: «час — не лікар...») передруковувався під власним іменем у журналі «Кур'єр Кривбасу» (2005. — № 191. — С. 136). Вірш «як ми живем'о...» передруковано у збірці [6, с. 84]. Вірш «поезіє...» ще перед псевдонімним друком, як ми бачили, був опублікований в альманасі «Літературний ярмарок» (1989. — № 2. — С. 43); передруковано його у виданнях «ЛУГОСАД: поетичний ар'єргард» [14, с. 75] і «Лугосад. Об'єктивність канону» [13, с. 33].

Третя із семи — добірка «Ще одне цікаве відкриття» (за підписом І. Л.): «Наскільки багата сучасна світова поезія. Весь час ми відкриваємо в ній нові імена. І завжди нам при тому цікаво. Щойно ми відкрили Жака Страшне-го, як на нас гряде нове відкриття — безумовно талановитий автор Зігфрід Цугцвангер. Відчуваються загальносвітові нотки у його поезії і нотки чисто особистого характеру. А таки відчуті і ще й зрозуміти поезію Зігфріда Цугцвангера ми можемо знову ж таки завдяки віртуозним інтерпретаціям Назара-Назара Багнета-Багнери» (1991. — 6—7 верес.). Знову подвійна псевдонімна маска. Отже, вірші під псевдонімом *Зігфрід Цугцвангер*. «Sacher»: «*щоб не (зб)здурити / від болю / ловлю втіху / і з глузду з'їжджаю / вже в другій парі / капельху / О'К*». *** «*в мене всі вдома / крім мене / я послався / пообщепонятному / до в о с т р е б о в а н і я / не досяг / дорогою застряг-застиг / я стих / я з тих / хто з Богом на я / (ні хули ні хвали) / згасаю / бо спалахнути й / не встиг ще / як дурень / д'умкою багатію*». *** «*вжитково-прикрасно / ні риба ні м'ясо / юний мов світ / несу світ / самовито*». «Сіло-впало»: «*я бе і ме і кукуруіку / і в зуб ногою / я пальцем об палець вдарю / й візьмусь за холодну воду / я в тин і в ворота / і в вус собі дую*». Вірш «Sacher» п. н. «Sacher-ист» передруковано у збірці [6, с. 76]. Вірш «в мене всі вдома...» передрукований під власним іменем у журналі «Кур'єр Кривбасу» (2005. — № 191. — С. 134). Вірш «вжитково-прикрасно...» у видозміненому вигляді п. н. «ні риба ні м'ясо...» передруковано у збірці [6, с. 121]. Вірш «Сіло-впало» також передруковано у збірці [6, с. 128].

Четверта із семи добірка «Озирнись у гніві, або Повертаючись до надрукованого» відкривається Гончаревим текстом під псевдонімом «Сердитий одвертий лист до Проводу»: «Ну що Ви!? Панове. Жах! Страшне! Віртуозні інтерпретації Назара-Назара Багнета-Багнери! Цього

я від Вас аж ніяк не сподівався! Адже саме я і ніхто інший (хто-хто, а Ви це мусили б знати!). От!.. А про що це я?.. Ага! Це я написав поезію про поезію облудницю-повію дурисвітку місяню-анемію. Та що там... А що там?.. Ага! Як сатисфакцію вимагаю опублікувати ще одну мою річ. Якщо не надрукуєте... то так і буде. З по(нехай буде)вагою — Гнат Резигнат». Уже потрійна псевдонімна маска. Отже, вірш під псевдонімом *Гнат Резигнат*. *** «коли потяг — у даль / «хворобливий потяг / до безплідного письменництва» / (якби то безплідного / я б не тужив) — / прочитавши журнальне / «Графоманія: / як зіскочити з пера?» / вистрибну з потягу / на плячок / а мо' на друзки / і кожна друзочка / аж затруситься / в новому потягу / який зіскочить з колії / і стане всюдиходом / — не туди?»). Автор, каламбурно переосмислюючи початкові слова відомого вірша Володимира Сосюри «Коли потяг у даль загуркоче...», має на увазі потяг (бажання) писати вірші, але це бажання (потяг) образно стає-таки поїздом (уже потягом, як у вірші Сосюри). Ганс Георг Гадамер в есеї «Вірш і розмова» зазначав: «Звичайно, вірш не падає з неба ні поетові, ні читачеві. Він наче розмова, а завдання читача полягає у встановленні смислу на основі участі у цій розмові. Сьогоднішнім поетам, які так часто цілком заглиблюються в автобіографічне, слід сказати, що автобіографія має смисл лише тоді, коли вона обумовлює всіх нас, коли вона нас вимовляє. Тільки за таким віршем ми можемо йти услід» [7, с. 147]. І за Гончаревим віршем, який на автобіографічному матеріалі закликає у поетичну даль, можна йти услід. Далі йде моє «Слово від Проводу» (за підписом — Провідник Парнасленду (себто І. Л.): «Не знаю — хто кого морочить... Але я однаково добре знаю і Назара-Назара Багнета-Багнеру і Гната Резигната. І ґрунтовно ознайомлений з їхньою творчістю. Тому не маю підстав жодного з них звинувачувати у плагіаті або ще якійсь нечесності. Вони поети порядні і якось знайдуть для себе вихід — як вирішити це (не)приємне (не)порозуміння. Гадаю, що всі мали б залишитися задоволеними, а особливо наші Вп. Читачі. Про задоволення жаги або надмірної цікавості тут не йдеться» (1991. — 9—10 верес.). Вірш «коли потяг — у даль...» під власним іменем передруковувався у журналі «Сучасність» (1993. — № 12. — С. 22—23), газеті «Українська мова та література» (1997. — Ч. 9. — С. 7), у виданні «ЛЮГОСАД: поетичний ар'єргард» [14, с. 105] і «Лугосад. Об'єктивність канону» [13, с. 67].

П'ята із семи добірка «Багато імен і справжні всі» відкривається віршем «Non credo»: «Вам являюся / не із відкритим лицем / а під

маскою ліричного героя / який / повстає проти мене / і з мого лица / хоче зірватися». Далі йде Гончарева ремарка: «Хто це написав? Жак Страшне? Зігфрід Цугцвангер? Гнат Резигнат? Ваш покірний ліричний слугерой Назар-Назар Багнет-Багнера? Та яке це має значення *врейшті-рейшті* [мало бути: **в решеті решет**. — *І. Л.*]? Хоч кожен тлумачить, як вміє чи хоче... Сам собі вирок підпишу: ось моє ще одне справжнє ім'я — Богдан Бознахто». За словами Тараса Салиги, «поезія — це така сфера суспільного буття, де успіх завжди залежить від молодості мислення, від багатства життєвою виповненістю, що обумовлює розкриття ліричного героя як патріота своєї землі, героя — сина свого часу, духовно щедрого і активного» [17, с. 235]. Бачимо, що Н. Гончар зі всім багатогранням своїх масок-псевдонімів якраз і постає таким молодомислячим, багатим життєво, патріотично (в найширшому сенсі) наснаженим поетом, щедро ділячись доробком персонажів галереї своїх ліричних героїв. Отже, вірші під псевдонімом Богдан Бознахто. *** «*в моїй душі така гармонія — / чортисько зломе ногу / свічці Богу — / а в т о н о м і я*». Тут пригадується рядок Петра Карманського: «В душі моїй така порожня...» *** «*постирати всі крапки над «і» / і під знаками оклику / і питання / постирати всі крапки / дво-крапки / трикрапки / всі знаки / навіщо ж / не судилось зазнати / судилось не знати / ні первинності ні останньості / Бог / займенник / неозначеноособовий*». Г. І. Гадамер у статті «Поезія та пунктуація» ніби про цей вірш писав: «Вільне трактування правил поетом є у принципі певною самоінтерпретацією. Розміщуючи розділові знаки так, а не інакше поет хоче показати свій спосіб розуміння твору — якщо він взагалі свідомо послуговується розділовими знаками, важливості котрих для того, що чує його внутрішнє вухо, усе-таки не можна недооцінювати. Самоінтерпретація, безсумнівно, є річчю дуже цікавою, але не можна гіпертрофувати її значення» [4, с. 419]. А ми й не гіпертрофуємо її значення. Далі міститься моя ремарка п. н. «Так нічого й не пояснив» (за підписом І. Л.): «Ставити крапки над «і» — досить нудна справа, от стирати ті крапки над «і» — куди цікавіше. А ще ліпше — просто йти і залишати зерна правди за собою. Зерна художньої правди, зерна справжньої поезії. А повний ідеал — це, знову ж таки, йти (в ширшому розумінні — рухатися) і нічого не пояснювати, і не вимагати ні від кого пояснень. Але це в ідеалі. А ідеал переважно є недосяжним. Тому ми його й не досягаємо, і дещо пояснюємо, і вимагаємо від декого пояснень. Хоча не завжди виправдуємо надії та сподівання, і не завжди

розраховуємо на якийсь результат. Ми просто йдемо» (1991. — 11—12 верес.). Вірш «Non credo» під власним іменем передруковувався у газеті «За вільну Україну» (1994. — 29 жовт.), в антології української поезії ХХ ст. «Дивоовид» [8, с. 665], у виданнях «ЛУГОСАД: поетичний ар'єргард» [14, с. 54] і «Лугосад. Об'єктивність канону» [13, с. 6]. Вірш «в моїй душі така гармонія...» публікувався лише в цій добірці. Вірш «постирати всі крапки над і...» передруковано у збірці [6, с. 65].

Шоста із семи добірка «Нудне закриття» відкривається моєю ремаркою (за підписом І. Л.): «В хорошій компанії весело проводити час, а от тільки з'являється якесь Інкогніто — і зразу змінюється настрої і пропадає охота до дальшої розмови. Тому Фелікса Інкогніто в мене перо не піднімається назвати цікавим відкриттям — чисто через словесно-сміслові асоціації. Це швидше нудне закриття. Але чого? Того, що так чи інак тяжіє до такого літературного явища, як Назар-Назар Багнет-Багнера. Закриття не навек, тимчасове і без зайвих пояснень», продовжуючись постскриптомом (за підписом І.): «P. S. В попередній подачі Парнасленду доброзичливцями виправлено «помилку». Та яке це має значення в р е ш е т і р е ш е т» (1991. — 13—14 верес.). Далі міститься Гончарева ремарка п. н. «Не дуріте самі себе» (за підписом Ф. І.): «І я можу, не містифікуючи, як Назар-Назар Багнет-Багнера, утнути (чи там устругнути) щось такого. І тому подібного. І само собою самоіронія як самоціль є самодостатньою самообороною само-свідомої самостійності, і все одно всесвіт се всездозволеність, і всемогутність се всеможливість, і Богоборство не позбавлене глузду, бо ніколи його не мало, і Богохульство є Богоугодне Божевілля, і навіть Пегасові під Музою можна тпрукнути. І?»). Отже, далі — вірші під псевдонімом *Фелікс Інкогніто*. «Бігме-боже їй-богу всує»: *«на чужині додому вікнами / по стелі писати пальцями / вилами по воді / мед-пивом по бороді / на чолі собі надряпати / любити / іди ти / збогом»*. *** *«собою не володієш / від себе не відпочинеш / спасися спасителю сам / н е к л и ч / (а що не посилай / то їй не кажи)»*. *** *«не ходити! / ?сидіти / всюди»*. Вірш «Бігме-боже їй-богу всує» передруковано у збірці [6, с. 41]. Вірш «собою не володієш...» передруковано у збірці [6, с. 14]. Вірш «не ходити...» публікувався лише в цій добірці.

Сьома із семи — добірка «Ще одне нудне закриття» (за підписом І. Л.): «Шота Мбудедалі — автор талановитий. Але годі вже дурити публіку. Шота Мбудедалі — це ще одне талановите ім'я Назара-Назара

Багнета-Багнери. На всяк випадок нагадую, що за останні два тижні в Парнасленді засіяло ціле сузір'я талановитих імен Назара-Назара Багнета-Багнери: Жак Страшне, Зігфрід Цугцвангер, Гнат Резигнат, Богдан Бознахто, Фелікс Інкогніто і сьогоднішнє. Ну і що? Таки щось пояснив. А що там буде далі? Побачимо. На зміну цікавим відкриттям приходять нудні закриття, але сам процес годі зупинити. Пригоди триватимуть. Парнасленд існуватиме — і вічні ми (Провід, Автура і Вп. Читачі) будемо з ним» (1991. — 16—17 верес.). Отже, вірші під псевдонімом *Шота Мбудедалі*. «Воля»: «боліло воскресіння / насіння проросло / пішло в стебло / та застерніло / під серцем Діві-Матері / та дух святий зімлів / та впав тавром на учня / хвала-бо слава-бо- / лить болитиме і буде». «Разом-окремо»: «богине / зобов'язана моєю сповіддю / от тобі й воля моя / богине / хто вірить довірить тобі / хто любить не має жалю / богине / ми однорідні / бо житимем». Вірш «Воля» передруковувався під власним іменем у журналі «Кур'єр Кривбасу» (2005. — № 191. — С. 135—136). Вірш «Разом-окремо» публікувався лише в цій добірці.

Таке витворилося сузір'я із семи псевдонімних добірок. До слова, тоді я купував по три примірники газет із цими публікаціями, щоб вирізки з одного примірника заархівувати, а з двох інших — повклеювати в тоненькі зошити, аби скомпонувати дві книжечки з Назаровими ж візерунками-ілюстраціями. Одну з тих вже готових двох «книжечок», якщо мені не зраджує пам'ять, я тоді ж подарував збирачеві та поціновувачеві ексклюзивних раритетів Юркові Кохові. Деякі вірші Назар Гончар пізніше передруковував під власним іменем, а деякі так і залишилися одиночними псевдонімними друками.

Згодом було опубліковано ще п'ять окремих добірок (три з них — по одному віршу) Н. Гончара під псевдонімами у львівській газеті «Ратуша», в рубриці «Парнасленд». Вірш «чи ти бавиш мене чи нудиш...» був вміщений під псевдонімом *Назар Сумнівець* у супроводі моєї ремарки п. н. «Збіг понять?» (за підписом І. Л.): «Деколи так буває, що зовсім незалежні одна від одної речі можуть бути виражені одними й тими ж словами. Незалежність окремої конкретної людини не мусить суперечити глобальній незалежності цілого народу. Свобода — народам, свобода — людині» (1991. — 2—3 груд.). Вірш «чи ти бавиш мене чи нудиш...» під власним іменем передруковувався у журналі «Сучасність» (1993. — № 12. — С. 23), в газеті «Українська мова та література» (1997. — Ч. 9. — С. 7), у збірнику «XXV ювілейна Кра-

ківська Ніч Поетів» (1997. — С. 65), в антології української любовної лірики кінця ХІХ — початку ХХІ ст. «Літургія кохання» [12, с. 598], його було передруковано у збірці [6, с. 86]. Вірш «Ю» був опублікований під псевдонімом *Мирослав Мирдало-Кав'яр* у контексті добірки «Чергові причинки до Чайкіани» (1992. — 20 лют.). Вірш «Ю» був вміщений під псевдонімом в антології української еротичної поезії «Біла книга кохання» [1, с. 153], однак у цьому ж виданні був надрукований і вірш «в...» під псевдонімом *Назар-Назар Багнет-Багнера* [1, с. 31]. Вірші «Здриг», «Сміхотворнудно», «Пробайдуж» були опубліковані під псевдонімом *Назар-Назар Багнет-Багнера* у супроводі моєї ремарки «Мозок планети» (за підписом І. Л.): «Струс мозку не мусить якомсь фатально впливати на свідомість носія тимчасово струшеного мозку. От, наприклад, Н. Н. Багнет-Бангера і після струсу залишився у світлому розумі та при твердій пам'яті. Яко підтвердження — три найновіші Назарово-Назарові вірші: «Пробайдуж» написаний до струсу, «Сміхотворнудно» до і після струсу, «Здриг» вже певний час по струсі. І ці три вірші мало чим один від одного відрізняються, а з цього випливає, що автор їх зовсім не змінився. Ляп, ляп, ляп!» (1992. — 10 листоп.). Вірш «Здриг» під власним іменем передрукований у журналі «Кур'єр Кривбасу» (2005. — № 191. — Жовт. — С. 134—135). Вірш «Сміхотворнудно» також під власним іменем — у журналах «Стоки» (1994. — № 1. — С. 10) і «Кур'єр Кривбасу» (2005. — № 191. — Жовт. — С. 135). Вірш «Пробайдуж» під власним іменем публікувався у журналах «Кремнюк» (у факсимільному відтворенні) (1992—1993. — № —5 <мінус п'ять>. — С. 9) і «Сучасність» (1993. — № 12. — С. 21), його було передруковано у збірці [6, с. 67]. Вірші «8 бережня» і «йой які словосполуки...» були вміщені під псевдонімом *Надійка Надмидума* у супроводі моєї ремарки п. н. «Надійко, стривай. Надми і думай» (за підписом І. Л.): «Хоч який, а все ж жіночий, хоч який, а все ж день, хоч який, а вже трохи за туманами. Ми той день практично зігнорували, та навздогін (вдогонку — щоб таки догнатися) запускаємо одну обережну штучку Надійки Надмидуми, та не тільки одну, а ще одну, щоб було до пари, щоб не з'їли монголо-татари» (1993. — 18 берез.). Вірш «8 бережня» було передруковано у збірці [6, с. 17]. Вірш «йой які словосполуки...» також опубліковано під власним іменем у журналі «Кремнюк» (1993. — № —3 <мінус три>. — Осінь. — С. 19). Вірш «перше світня — брехня всеквітня...» був вміщений під псевдонімом *Зефір Гальмо* у супроводі моєї ремарки «Гальмівні подуви свідомості» (за

підписом П. П.): «Вір — не вір, а не кажи ніколи, нікому, нічого. Тобто таки кажи і навіть брешти, і сприймай брехню, і мовчи, і вір. І не вір, бо ні в що не можна вірити. От хіба... Вір у все і переймайся всім. Та на сторожі коло своєї свідомості постав гальмо і залишайся чесним з собою. Якщо хочеш обмежити себе — то обмежуй тільки собою. Ну-мо, браття, до бою! До бою — кожен сам зі собою. Евое!» (1993. — 3 квіт.). Вірш «перше світня — брехня всеквітня...» під власним іменем передруковувався у журналі «Кремнюк» (1993—1994. — № —2 <мінус два>. — Зима. — С. 18) і спеціальному святковому випуску журналу «Четвер» (2001. — С. 55), його було передруковано у збірці [6, с. 66].

Варто також згадати про ті вірші Назара Гончара, які публікувалися або тільки одноразово під псевдонімами в інших виданнях, або їхні першодруки були під псевдонімами. Вірш «люблю sinead o'connor...» під псевдонімом *Назар-Назар Багнет-Багнера* був надрукований у журналі «Кременюк» (пізніший «Кремнюк») (1992. — № 0 <нуль>. — Черв. — С. 20), був уміщений під власним іменем у журналі «Сучасність» (1993. — № 12. — С. 21), його було передруковано у збірці [6, с. 49]. Вірш «Ваша Святосте! (Вітання-звернення до Папи Римського Івана Павла II з нагоди його відвідин Львова. — *І. Л.*)» під псевдонімом *Левко Дулевина* було опубліковано лише в спеціальному святковому випуску журналу «Четвер» (2001. — С. 50). Добірка віршів під загальною назвою «щось із чимось» («Містифікація», «Не все те золото, що мовчить», «ая — та й на мені поставиться хрест...», «Над вертепом Стікс виводить за меандрами меандри (сізіфів календарефрен)», «кривбас ар'єргард», «Узор», «Curriculum Vitae Domini (CVD)») під псевдонімом *Ігор Абакумович* друкувалася у журналі «Кур'єр Кривбасу» (2002. — № 157. — Груд. — С. 40—42). Вірш «кривбас ар'єргард» публікувався тільки в цій добірці, всі ж решта вірші було передруковано у збірці [6]. Вірш «прозо / рости» під псевдонімом *Ганна Розчар* друкувався лише в журналі «Четвер» (2002. — № 16: Проект «eM & Жо». — С. 400). Вірші «уход за тувельками», «святе письмо 2», два лимерики: «дід Євмен (дід) Новак з Термінополя» під псевдонімом *Євмен Новак* друкувалися у журналі «Четвер» (2003. — № 18: Проект «God-doG». — С. 276—277); два лимерики і вірш «святе письмо 2» були опубліковані тільки в рамках цієї публікації, а вірш «уход за тувельками» було передруковано у збірці [6, с. 9]. Вірш «З народних мотивів» під псевдонімом *Назар Маньочко* публікувався лише

в журналі «Ї» (2004. — Ч. 33: Гендер. Ерос. Порно. — С. 34—35). Драматургічний вірш-колаж «Дорота і невротик» під псевдонімом *Назар-Назар Багнет-Багнера* друкувався тільки в журналі «Ї» (2004. — Ч. 33*: Еротика. — С. 14—15). Вірш «vigrš (буквально?)» під псевдонімом *nazar honšar* друкувався тільки в журналі «Ї» (2004. — Ч. 35: Мова [німої] країни. — С. 1). Вірш «ти — масон? і я — масон...» під псевдонімом *Стефан Коломийчук* був надрукований лише в журналі «Ї» (2009. — Ч. 54: Вільні мулярі. Масони. — С. 260).

І насамкінець про дві публікації у книжкових виданнях. Добірка «Вірші та шлягери» («о мій демонстративний світе...»; «Проба»; «Шлягери»; «Дівчино»; «Хлопці — своє, а дівчата — своє») під псевдонімом *Назар-Назар Багнет-Багнера* друкувалася в альманасі кохання «Королівський ліс—2» [9, с. 275—278]. Всі ці вірші було передруковано у збірці [6]. Вірш «чого ми хочемо від поезії?» під псевдонімом *Назар Непийтиво* був надрукований у моїй збірці «Трохи білого світу» [16, с. 95] перед віршем-пересміхом «чого ми хочемо від життя?» під псевдонімом *Іван Нефільтруйбазар*. Це був один із наших зафіксованих друком діалогів, який перед тим зберігався лише в усній традиції. Бачимо, яке чимале місце займає містифікація, виражена багатоманіттям вживання псевдонімів, у загальному комплексі мистецтва поетичного Назара Гончара.

1. Біла книга кохання : антологія української еротичної поезії / упорядкув. І. Лучука, В. Стах ; передм. І. Лучука ; післямова В. Стах. — Т. : Навчальна книга — Богдан, 2008. — 288 с. — (Серія «Дивоовид»).
2. Високий Замок. Творчість молодих : поезія, переклад, проза, публіцистика / упоряд. М. Й. Людкевич. — Львів : Каменяр, 1989. — 190 с.
3. Вітрила—88 : поезія, проза, переклади, творча майстерня / упоряд. С. Чернілевський. — К. : Молодь, 1988. — 144 с.
4. *Возняк Т.* Тексти та переклади. Семантичний простір мови / Тарас Возняк. — Х. : Фоліо, 1998. — 672 с. — (Українська культура ХХ століття).
5. *Гарсія Лорка Ф.* Думки про мистецтво / Федеріко Гарсія Лорка ; упорядкув., пер. з ісп., передм., прим. М. Москаленка. — К. : Мистецтво, 1975. — 192 с. — (Серія «Пам'ятки естетичної думки»).
6. *Гончар Н.* ПРОМЕНЕВІСТЬ / Назар Гончар. — К. : Факт, 2004. — [Без пагінації]. — [148 с.]. — (Серія «Зона Овідія»).
7. *Гадамер Г. Г.* Вірш і розмова : есе / Ганс Георг Гадамер ; пер. з нім. Т. Гаврилів. — Львів, 2002. — 188 с. — (Бібліотека журналу «Ї»).
8. Дивоовид : антологія української поезії ХХ ст. / упорядкув., передм., довідки про авт. І. Лучука ; Сектор поезієзнавства Львів. від-ня Ін-ту л-ри

- ім. Т. Г. Шевченка НАН України. — Т. : Навчальна книга — Богдан, 2007. — 784 с. — (Серія «Дивоовид»).
9. Королівський ліс — 2. — Львів : ЛА «Піраміда», 2002. — Кн. 2: альманах кохання / упоряд. І. Лучук. — 376 с.
  10. Курціус Е. Р. Європейська література і латинське середньовіччя / Ернст Роберт Курціус ; пер. з нім. А. Онишко. — Львів : Літопис, 2007. — 752 с.
  11. Лепкий Б. Твори : в 2 т. / Богдан Лепкий ; упорядкув., передм., прим. М. Ільницького. — К. : Дніпро, 1991. — Т. 1: поезія, оповідання і нариси, історичні повісті. — 864 с.
  12. Літургія кохання : антологія української любовної лірики кінця ХІХ — початку ХХІ століття / упорядкув. (на основі антології «Оріон золотий» в упорядкув. В. Лучука), передм., довідки про авт. І. Лучука. — Т. : Навчальна книга — Богдан, 2008. — 728 с. — (Серія «Дивоовид»).
  13. Лугосад. Об'єктивність канону / Іван Лучук, Назар Гончар, Роман Садловський. — Львів : ЛА «Піраміда», 2007. — 88 с.
  14. ЛУГОСАД: поетичний ар'єргард / Іван Лучук, Назар Гончар, Роман Садловський. — Львів : Афіша, 1996. — 168 с.
  15. Лучук І. Триєдине поезієзнавство / Іван Лучук ; передм. Є. Нахліка ; післямова В. Неборака ; Львів. від-ня Ін-ту л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України. — Львів : Астрон, 1998. — 108 с. — (Серія «Літературознавчі студії»; вип. 4).
  16. Лучук І. Трохи білого світу (поетичний калейдоскоп) : збірка поезій / Іван Лучук. — К. : Факт, 2005. — 168 с. — (Серія «Зона Овідія»).
  17. Салига Т. У глибинах гармонії : літ.-критич. ст. / Тарас Салига. — К. : Радянський письменник, 1986. — 286 с.
  18. Тодоров Ц. Поняття літератури та інші есе / Цветан Тодоров ; пер. з фр. Є. Марічев. — К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2006. — 164 с.

Валентина Матяшук

РОЗКРИТТЯ ЗМІСТУ, ПРОБЛЕМ ТА ШЛЯХІВ РЕАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНОГО ШКІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ НА СТОРІНКАХ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПЕРІОДИКИ (2010 р.)

У статті розглядається висвітлення питань, пов'язаних із завданнями та реалізацією сучасного шкільного виховання в Україні, на сторінках української педагогічної періодики 2010 р.

Ключові слова: національне виховання, фахові журнали, педагогічна періодика.